L'INDIVIDU ENVERS LA SOCIETAT
Sol, solet…, d'Àngel Guimerà

Sol, solet... és una obra teatral d'Àngel Guimerà, escrita en prosa l'any 1905. Aquesta obra està plena de foscor i explora la solitud i l'angoixa de l'individu que, quan troba escalfor, és en la hipocresia d'una família. Com menciona Toni Sala, aquest drama parla de la hipocresia a través d'una família, posant en evidencia totes les mentides que ens envolten i enmig de les quals circulem. El conflicte entre l'individu i la societat es manifesta a través de les tensions i dinàmiques entre els personatges de l'escena.

Aquest drama es desenvolupa en tres actes, però ens centrarem en l'escena IV del tercer acte, on podem identificar un dels conflictes centrals de l'obra, i que a través de Jon i Hipòlit ens permet entendre el conflicte entre l'individu i la societat. Aquesta opció es refereix als desitjos i passions dels personatges, que sovint entren en conflicte amb les normes socials i la civilització. En aquesta escena, la tensió es manifesta a través de la interacció entre Jon i Hipòlit.

Jon ha trobat una nova oportunitat de vida a través de la seva família, representant així el desig de civilització i estabilitat. En canvi, Hipòlit, amb la seva actitud de cinisme i rebuig de les normes familiars, simbolitza la pulsió violenta del desig que desafia les restriccions imposades per la societat. També és important mencionar un altre personatge de l'escena, Munda, que es veu representada com una dona feble i víctima de les seves passions, reflectint també aquesta tensió entre els desitjos individuals i les expectatives socials.

Aquesta escena, en la que Jon expresa la seva satisfacció i sentit de pertenencia a través de la seva família es pot relacionar amb l'evolució dramática que Guimerà experimenta en la seva obra, tal com es descriu en el text sobre "El retorn a les velles formes" de Xavier Fàbregas. El contrast entre Jon i Hipòlit en l'escena IV reflecteix la tensió entre el desig d'integració en la societat i el rebuig dels seus convencionalismes. Mentre Jon celebra la seva nova vida familiar i el sentit de pertinença que li brindà, Hipòlit expressa un menyspreu per eixes mateixes institucions, mostrant un desencantament i una falta de fe en els valors familiars tradicionals. Aquesta dualitat subratlla el tema de l'individu enfront de la societat, una constant en l'obra de Guimerà, on els personatges han de navegar entre els seus desitjos personals i les expectatives socials.

El text "El retorn a les velles formes" també esmenta com Guimerà manté una estructura dramàtica efectiva en *Sol, solet,* particularment en les primeres dues escenes, on l'acció quotidiana s'entrellaça amb el desenvolupament del conflicte dramàtic. Això s'observa en l'escena IV, on la conversa sobre la felicitat familiar de Jon es desenvolupa de manera natural i fluida, mostrant l'habilitat de Guimerà per a teixir diàlegs que reflecteixen tant l'acció com les tensions subjacents entre els personatges.

Aquesta tensió la veiem exemplificada a través de les interaccions entre els personatges de l'escena que Guimerà ha utilitzat per a explorar la dinàmica entre conformitat social i l'autonomia individual, posant en evidencia les dificultats de la reintegració social després d'experiències marginadores.

Jon és un individu que ha trobat un nou objectiu en la vida i estabilitat a través de la família. Va ser un marginat però va aconseguir la seva redempció a través del paper de pare i espòs. La família que aconsegueix li dona una segona oportunitat per a trobar el seu lloc en la societat. El personatge afirma que això li ha ajudat i també explica com se sent connectat amb la societat gràcies a aquests llaços familiars, fins i tot li arriba a insistir a Hipòlit que hauria de buscar una parella i formar ell també una família, subratllant la seva creença en els valors establerts i el seu desig que uns altres es conformen amb aquests valors:

"**Jon:** Si n'hem parlat! Jo li deia a la Munda: veiam, veiam quan torni l'Hipòlit: potser sí que al veure'ns tan contents a nosaltres, li agafarà com una mena d'enveja i li vindran ganes de casar-se…

Hipòlit: Jo, ganes de casar-me?! (Amb menyspreu.)" (Guimerà, 2017, p.142)

No obstant això, Hipòlit rebutja a la societat i les seves normes. Al contrari que Jon, Hipòlit menysprea el matrimoni i la paternitat, reflectint una resistència profunda a reintegrar-se en la societat. El considera que les expectatives socials són una imposició i per això mostra una resistència per mantenir la seva independència.

Gaetana i Munda ací és mostren més com a figures mediadors que volen suavitzar la tensió. Gaetana fomenta la reconciliació mentre que Munda és mostra més reservada i preocupada per els diferències entre Jon i Hipòlit.

En el pròleg de Toni Sala es destaca la importància de l'obra de Guimerà com a representació del millor teatre català en el qual s'exploren temes universals a través d'elements de la cultura catalana. Aquesta perspectiva crítica revela com l'obra reflexiona sobre la soledat de l'individu en una societat plena d'hipocresia. I dins d'aquest conflicte ens trobem a Jon, que representa el desig de civilització i redempció a través de les normes socials, i podem veure la seva satisfacció a través dels seus diàlegs. Després tenim a Hipòlit que representa la rebel·lió contra la civilització, un tema central que Sala identifica en l'obra de Guimerà.

Toni Sala també esmenta com Guimerà utilitza cançons populars catalanes per a connectar amb la intimitat i la infància, la qual podem observar quan Jon apareix en escena cantant la cançó del bressol. Això ens mostra el poder de la paraula com a acció en una escena, un altre aspecte que Sala destaca en la seua anàlisi:

"**Munda:** Calleu, que ja és aquí. (Jon entra cantant alt la cançó de bressol, cantant baixet quan és dins.)" (Guimerà, 2017,p.140)

"**Jon**, anant al bressol: Veiam, veiam! (Bufant-se les mans abans de tocar el nen.) Que estic fred, malviatge! Està fresc com una rosa." (Guimerà, 2017,p.140)

Al llarg de la seva carrera, Àngel Guimerà explora les tensions entre l'individu i la societat, combinant elements idealistes i realistes per a mostrar la complexitat dels sentiments i les relacions humanes. El pròleg de Toni Sala suggereix que l'obra de Guimerà és una crítica a la societat del seu temps, on la mentida i la hipocresia prevalen en les relacions familiars i

socials. La complexitat dels personatges i les temàtiques tractades conviden a una lectura profunda que qüestiona els valors morals i socials de l'època.

La presència de la hipocresia és destacada en l'obra, actuant com una màscara que cobreix la misèria moral dels personatges i reflectint la relació entre la mentida i la corrupció moral. El diàleg entre els personatges ens mostra una complexitat en les seves motivacions i emocions, on la mentida i la veritat s'entrellacen de manera ambigua.

Sol, solet... marca el retorn de Guimerà a una combinació d'elements idealistes i realistes, evocant les seves obres anteriors però afegint una nova capa de complexitat emocional. L'escena IV exemplifica aquest enfocament, mostrant com Jon troba sentit i arrelament en la seva família, mentre Hipòlit representa l'escepticisme cap a eixes mateixes institucions. Aquesta dualitat ressalta la contínua exploració de Guimerà sobre l'individu i el seu lloc en la societat, tema central en la seua obra dramàtica.

A través dels diàlegs, l'autor explora temes universals com la cerca de la felicitat, el pes del passat i la capacitat de les persones per a trobar nous començaments. La interacció entre els personatges també reflecteix la complexitat de les relacions humanes i la lluita per la comprensió i la reconciliació.

L'escena IV demostra com el conflicte entre l'individu i la societat es manifesta en les relacions personals i en les decisions vitals. És un contrast entre dos mons, Jon qui abans era un home solitari, té por de tornar a estar-ho i per això és l'exemple d'una persona que vol encaixar en la societat i fa el que se suposa que deuria, casar-se i reproduir-se:

"**Jon:** I seu, home! (Fent seure Hipòlit.) Mira: ja ho saps, com me trobava. No tenia ningú enlloc. Ni sabia de quina terra havia sortit, ni qui m'havia posat al món. I, esclar: tant se me'n donaven cuites com crues, i tothom me feia fàstic. Doncs vet aquí que, sense saber com, jo que anava d'ací d'allà, em trobo que m'anava tornant un altre. (...)" (Guimerà, 2017, p.144)

Mentre que Hipòlit , qui és conscient que viu en un món hipòcrita i mentider, es manté fidel a si mateix fa el que vol i no s'ajusta a la posició que en teoria hauria d'ocupar, segueix els seus propis instints: "**Hipòlit:** Res. (Repensant-se.) Que també es pot anar bé en aquest món sense casar-se, i sense tenir mainada que se us embruti. Pst... quin fàstic!" (Guimerà, 2017, p.145)

En conclusió, el conflicte entre l'individu i la societat en *Sol, solet...* és l'espill d'una lluita universal entre el desig de pertinença i la necessitat d'autonomia. A través de la interacció entre Jon i Hipòlit, Guimerà explora la tensió entre la conformitat social i la independència individual. Jon personifica la integració i estabilitat proporcionada per l'acceptació dels valors tradicionals, mentre que Hipòlit encarna la resistència i la lluita per mantenir una identitat independent enfront de les expectatives socials.

Bibliografia:

Anònim, Sol Solet..., d'Àngel Guimerà, 10 de març de 2018. Disponible en: sol_solet_pdf.pdf (bibgirona.cat)

Fàbregas, Xavier, Àngel Guimerà, les dimensions d'un mite, Edicions 62, 1971.

Guimerà, Ángel, Sol, solet…, Tarragona, Arola editors, 2017.

Sala, Toni, "Pròleg", a Àngel Guimerà, Sol, solet…, Tarragona, Arola editors, 2017, p.7-26.

Rachel França Da Silva